

УДК 340.12+340.15+341

DOI: 10.31732/2708-339X-2022-03-29-36

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗОВНІШНІХ ФУНКЦІЙ УКРАЇНИ ТА УГОРЩИНИ ПІД ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЮ ПРИЗМОЮ

Горбаченко О.В.,

Аспірантка юридичного факультету, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, вул. Табірна, 30-32,
03113, Україна

e-mail: allexa198@gmail.com

ORCID 0000-0002-8805-4024

CONSTITUTIONAL AND LEGAL ASPECTS OF THE EXTERNAL FUNCTIONS OF UKRAINE AND HUNGARY UNDER A THEORETICAL AND LEGAL PRISM

Horbachenko O.V.,

PhD student, «KROK» University Tabirna st.,30-32, 03113, Kyiv, Ukraine

e-mail: allexa198@gmail.com

ORCID 0000-0002-8805-4024

Анотація. Сучасний глобалізований світ потребує створення міжнародних відносин нового типу. Держава сама по собі не може існувати, для її успішного розвитку необхідно активно співпрацювати з міжнародною спільнотою. Це і сталі добросусідські відносини, і співробітництво з провідними демократичними країнами, і вступ та активна діяльність в універсальних та регіональних міжнародних організаціях. Цього вимагає від держави, середнього типу й існування зовнішніх загроз, таких як збройні агресії, інформаційні війни, економічні блокади з боку інших держав. Новітній тип міжнародних відносин з урахуванням таких факторів як глобалізація, перетворення сучасного суспільства з постіндустріального до інформаційного вносить суттєві зміни у взаємодію різних видів зовнішньої діяльності держави. В теорії держави і права функції держави класифікуються за наступними критеріями: за квінтесенцією і задачами, за направленістю функцій, за методами та засобами їх здійснення, за сферами державної діяльності, за суспільною вагою функцій, за їх часовими рамками тощо. Визнаючи, що кожна із цих наукових класифікацій має право на існування, ми підтримуємо думку тих вчених, які до такої класифікації відносять поділ функцій держави за сферами діяльності останньої на внутрішні та зовнішні функції держави. Візьмем до прикладу оборонну функцію держави, яка на пряму залежить від її інтеграції в системи колективної безпеки. Функції держави це формалізовані задачі діяльності на конкретний період часу, конкретної держави у сфері регулювання суспільних відносин зокрема, зовнішнього характеру, не забороненими національним та міжнародним правом методами задля досягнення найбільш вигідних позицій впливу. Виділяються такі підфункції синкретичної зовнішньої функції сучасної держави: зовнішньополітична (дипломатична); оборони держави від зовнішньої військової агресії; зовнішньоекономічна; налагодження міжнародних гуманітарних зв'язків; природоохоронна, або екологічна (участь у міжнародній охороні навколишнього середовища); протидії міжнародному тероризму та міжнародній організованій злочинності. В межах даної статті розглядаємо зовнішньополітичну (дипломатичну), зовнішньоекономічну та налагодження міжнародних гуманітарних зв'язків в частині України.

Ключові слова. Україна, Угорщина, зовнішні функції, порівняльно-правовий аналіз.

Формул: 0, рис.: 0, 0 табл.: 0, бібл.: 18.

Abstract. The modern globalized world needs the creation of a new type of international relations. The state cannot exist by itself, for its successful development it is necessary to actively cooperate with the international community. These are permanent good-neighborly relations, cooperation with leading democratic countries, and participation and active activity in universal and regional international organizations. This is required from the state, the medium type, and the existence of external threats, such as armed aggression, information wars, economic blockades by other states. The latest type of international relations, considering such factors as globalization, the transformation of modern society from post-industrial to information society, brings significant changes to the interaction of various types of external state activity. In the theory of the state and law, the functions of the state are classified according to the following criteria: according to the quintessence and tasks, according to the direction of the functions, according to the methods and means of their implementation, according to the spheres of state activity, according to the social weight of the functions, according to

their time frames, etc. Recognizing that each of these scientific classifications has the right to exist, we support the opinion of those scientists who refer to such a classification the division of state functions by spheres of activity of the latter into internal and external functions of the state. Take for example the defense function of the state, which directly depends on its integration into the collective security system. Functions of the state are formalized tasks of activity for a specific period, of a specific state in the sphere of regulation of social relations, in particular, of an external nature, using methods not prohibited by national and international law in order to achieve the most advantageous positions of influence. The following sub-functions of the syncretic external function of the modern state are distinguished: foreign policy (diplomatic); defense of the state against external military aggression; foreign economic; establishment of international humanitarian relations; environmental or ecological (participation in international environmental protection); countering international terrorism and international organized crime. Within the scope of this article, we consider Ukrainian foreign policy (diplomatic), foreign economic and establishment of international humanitarian ties.

Keywords. *Ukraine, Hungary, external functions, comparative legal analysis.*

Formulas: 0, fig.: 0, tabl.: 0, bibl.: 18.

Постановка проблеми. Для того, щоб відповідати цим вимогам, кожній державі, яка прагне до євроатлантичної інтеграції потрібно провести колосальну роботу у внутрішньополітичному житті країни. Своєю чергою, це визначає і пріоритети для дипломатичної (або навіть воєнно-політичної) діяльності та формулює окремі завдання в контексті зовнішньополітичного курсу. На зовнішньополітичну діяльність сучасної держави, останнім часом, визначальний вплив здійснюють загрози планетарного масштабу, а саме: міжнародний тероризм, нелегальна міграція, розповсюдження пандемій світового масштабу, збільшення прірви між багатими та бідними країнами, використання високотехнологічних винаходів проти людства, екологічні катастрофи, глобальні кліматичні зміни, конфлікти спровоковані Російською Федерацією, розростання фундаменталістських та екстремістських рухів глобального характеру тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. В ході написання наукової статті були використані праці Андрусенка О., Рахман М., Євтушенко В., Рудас Д., Сінькевич О., Комарової В., Крусян А., Антонова В., Зінченко А., Сінайко О., Сагайдак М., Теплюк М., Журило В., Руденко Н., Самко О., а також національні та міжнародні законодавчі акти.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми. Даною науковою статтею робиться спроба дослідження прогалин системного підходу до розв'язання питань забезпечення зовнішніх функцій. На сьогодні питання системності є актуальним спектром, адже при внесенні змін чи доповнень чинного законодавства ситуація має оцінюватися не локально. Саме тому найкращим способом оновлення чинних механізмів слугує порівняльний аналіз.

Формулювання основних цілей статті.

Основною метою даної наукової статті є проведення дослідження присвячене питанню конституційно-правовим аспектам зовнішніх функцій України та Угорщини під теоретико-правовою призмою.

Виклад основного матеріалу наукового дослідження. Розглядаючи проблеми зовнішніх функцій держави, візьмемо за основу підхід запропонований українським вченим О. Андрусенком. Він вважає, що на сучасному етапі існує одна загальна зовнішня функція держави, яка виступає в якості ширшої наукової абстракції. В межах цієї загальної зовнішньої функції можуть бути виділені підпорядковані їй окремі зовнішні функції, або підфункції зовнішньої функції держави, які саме і виступають засобом реалізації загальної зовнішньої функції, фактично є умовою її здійснення. Ці підфункції зовнішньої функції теж є своєрідними абстрактними категоріями, які відповідають більш конкретним однорідним напрямам зовнішньої державної діяльності в порівнянні із загальною зовнішньою функцією, та входять до складу загальної зовнішньої функції як елемент її внутрішньої структури.

Вчений виділяє такі підфункції синкретичної зовнішньої функції сучасної держави: зовнішньополітична (дипломатична); оборони держави від зовнішньої військової агресії; зовнішньоекономічна; налагодження міжнародних гуманітарних зв'язків; природоохоронна, або екологічна (участь у міжнародній охороні навколишнього середовища); протидії міжнародному тероризму та міжнародній організованій злочинності [1, с. 45].

Діяльність зовнішньополітичної (дипломатичної) підфункції із самого початку українського становлення суверенності відіграла чи не доленосну роль, про що згадувалося і в попередніх питаннях даного розділу. Саме дипломатія зараз розглядається як

«м'яка сила» з вирішення конфліктних питань. А завдяки прийнятим ЗУ «Про зміни та доповнення до Конституції України» від 17 вересня 1991 року та 14 лютого 1992 року були визначені основні повноваження гілок влади у сфері міжнародних відносин, і тим самим було конституційно визначено зовнішні функції, які Україна виконуватиме, нагадаємо, що до офіційного прийняття Конституції незалежної України від 28.06.1996 року, на території діяла наявна на ті часи Конституція 1978 року, але зі значними змінами та доповненнями, два з яких ми згадали. Так, статтею 97 – ВРУ була визначена не лише як єдиний орган законодавства, а й таким, що визначає основні напрями зовнішнього та внутрішнього розвитку (п. 4), розв'язання питань відкриття дипломатичних представництв, консульств, представництв при міжнародних організаціях, торгових представництвах України (п. 24), ратифікації та денонсації міжнародних договорів України (п. 24).25), запровадження у разі потреби введення надзвичайного стану на території України (п. 26-1), встановлення військових звань, дипломатичних рангів (п. 27-1), затвердження указів Президента України про оголошення війни, введення воєнного та надзвичайного стану (п. 34). Своєю чергою, Президент відповідно до статті 114-5 має право: представляти Україну в міжнародних відносинах (п. 2), вживати заходів щодо захисту інтересів громадян України поза її межами (п. 7-6), сприяти задоволенню національно-культурних, духовних і мовних потреб українців, які проживають в інших державах (п. 7-7), веде переговори та підписує міждержавні та міжнародні договори України, які набирають чинності після ратифікації Верховною Радою України; призначає та відкликає дипломатичних представників в іноземних державах та міжнародних організаціях; приймає вірчі грамоти та відкликання дипломатичних представників іноземних держав, акредитованих при ньому дипломатичні представники іноземних держав (п. 8), вирішує питання про прийняття до громадянства України та відмова від громадянства України, надання притулку іноземцям громадяни та особи без громадянства (п. 10), приймає рішення про оголошення війни, введення воєнного стану по всій Україні або в її частині районів у разі збройного нападу на Україну (п. 12), приймає рішення у випадках воєнного стану щодо загальної або часткової мобілізації на території України (п. 12-1). КМУ, як основний виконавчий орган – забезпечує

здійснення зовнішньої політики та зовнішньоекономічна діяльність України; митна справа (ст. 119, п. 7) [2; 3; 4]. Варто зазначити, що на відміну від Угорщини, котра з 1990 року тримає свої три зовнішні напрямки без змін, Україна їх почала де-факто формувати приблизно в часи останніх 5-7 років, до того можна виділяти неоднозначність та багатовекторність. Бодай більше на основі вище зазначеного, ми вбачаємо схожість напрямків, зокрема і в частині «задоволення мовних і культурних потреб українців за кордоном», різниця полягає саме в практичній частині. Якщо Угорщина активно, десь навіть дуже, реалізує свої напрямки, і дає про це знати, то Україна діє досить безсимптомно.

Як констатує О. Сінькевич, що сьогоденною доктриною, яка постійно аналізується є ніщо інше, як сфера конституціоналізму [5, с. 61]. Відповідно, на наш погляд, не дивно, що самі функції, зокрема зовнішні, як одні з головних категорій даного напрямку є живими та постійно мають оновлюватися подіями. Такими каналами можуть бути, як зазначає В. Комарова, онлайн-інформаційні мережі, що значно розширюють, збагачують можливості взаємодії громадянин-держинститут. Так на горизонті з'являється частково нова, частково докорінно оновлена конституційна онлайн демократія, яка дає можливість контролювати, перевіряти та усувати проблеми в управлінні. А коронавірусна подія світового масштабу лише укріпила можливості онлайн демократії, що означає здійснення своїх конституційних повноважень шляхом використання інформаційних технологій, при чому це стосується як зовнішнього, так і внутрішнього напрямку [6, с. 13]. Хоча на противагу В. Комаровій, можемо сказати, що не вся українська громада є онлайн забезпеченою, хоча команда «Зе» ставила собі це в плани, тому є ряд запитань щодо шляхів реалізації, хоч і вбачаємо даний напрям досить актуальним. Поряд з тим, як зазначає А. Крусян, що конституційні положення є базисом конституціоналізму, а здійснення правовідносин даного сектору створює можливості з теорії творити практику застосування та вибудови конституційного духу державності та громадянської приналежності народу [7, с. 15].

Як зазначає В. Антонов, «власний досвід, практика сьогоденного дня – переконливі докази того, що суттєвою ознакою існування та самозбереження будь-якої держави є існування ефективної системи національної безпеки. Бодай більше, цілком очевидно і незаперечно є

той факт, що самозбереження, сталий економічний розвиток країни як суверенної держави залежить від здійснення внутрішньої та зовнішньої політики щодо захисту національних інтересів. Україна не виняток, а яскравий приклад того, коли через нездатність держави забезпечити свою безпеку вона постійно протягом багатьох століть втрачала свій суверенітет та свою незалежність» [8, с. 421]. Згідно Основного Закону, оборона України, захист суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності покладено на Збройні Сили України. Поряд з тим, забезпечування державної безпеки та охорони державних кордонів України здійснюється на відповідних військових формуваннях та правоохоронних органах держави, організації та діяльності, яких визначаються законом. Збройні Сили та інші військові формування не можуть бути використані ніким для обмеження прав і свобод громадян, звергнення конституційного ладу, ліквідації органів державної влади чи відновлення їх діяльності. Держава забезпечує соціальний захист громадян України, що знаходяться на службі в Збройних Силах України та інших військових формуваннях, а також членів їх сімей. Також на території України забороняється створення і діяльність будь-яких збройних формувань, не передбачених законом [9, ст. 17]. Так, на реалізацію нацбезпеки була прийнята Указом Президента відповідна Стратегія, пріоритетом якої є мир. Саме мир – запорука розвитку України. Встановлення миру, відновлення суверенітету та територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону – найвищий пріоритет держави [10, п. 3]. Не можемо не зазначити п. 9 Стратегії нацбезпеки – швидкі технологічні зміни, особливо в енергетиці та біотехнологіях, розробки в галузі штучного інтелекту та багато іншого, докорінно перетворити економіку та суспільство загалом. Роль інформаційних технологій у всіх сферах життя стрімко зростає. Системи озброєння розробляються на нових фізичних принципах з використанням квантових, інформаційних, космічних, гіперзвукових, біотехнологій, а також технологій у галузі штучного інтелекту, створення нових матеріалів, робототехніки та автономних дронів [10]. При цьому всьому п. 10 зазначає, що сучасна модель глобалізації допустила поширення міжнародного тероризму та міжнародної злочинності, зокрема у кіберпросторі, наркотрафіку, торгівлі людьми,

релігійно-ідеологічного фундаменталізму та екстремізму, що підживлюються з-за кордону сепаратизмом, нелегальною міграцією, легалізацією та відмивання грошей отриманих незаконним шляхом [10]. І тут, як вдало підмічає В. Антонов, що виходячи з теорії міжнародних відносин, слід зазначити, що більшість держав у пошуку шляхів забезпечення своєї безпеки, намагаються дотримуватись теорії політичного реалізму. Створена теорія стверджує, що існують лише два перевірені часом та світовою практикою шляхи забезпечення безпеки: 1) створення власних потужних оборонних можливостей; 2) об'єднання у військові спілки (блоки). Поряд з цим держави та блоки прагнуть досягти балансу сил за допомогою створення міжнародних інституцій, домовленостей, договорів контролю за озброєнням та роззброєнням [8, с. 425]. Говорячи щодо військового потенціалу України, то не можемо не згадати про військові статки отримані у спадок від Радянського Союзу, адже після його розпаду український бік успадкував величезну армію з багатотисячною бронетехнікою та ядерною зброєю – 3-й ядерний арсенал після США та Росії: 176 міжконтинентальних балістичних ракет і близько 2500 одиниць тактичної ядерної зброї. Станом на 1991 рік Україна мала 3 армії загального призначення та 3 танкові армії, армійський корпус, 4 повітряні армії, протиповітряну армію, ракетну армію, Чорноморський флот, 2 частини системи попередження про ракетний напад та інші військові формування загальною чисельністю 980 000 солдатів, 6500 танків, 7000 бронемашин, 1500 літаків, 350 кораблів, 1272 одиниці міжконтинентальних балістичних ракет із ядерними боєголовками [11]. Такі дані змушують знову задумуватися чому тодішні керівники Кравчук, Кучма на правління котрих припадало формування України, як повноцінної держави, дозволяли собі йти на ціпку відданості інших держав – США, РФ. В Україні були усі задатки бути на рівні лідерів з такими то гарантіями, якби звичайно дотримувалися свого бачення, а не навколишніх. Тоді піддаються під сумнів слова А. Зленка, згадані в ході даного розділу, де він зазначав, що на кону стояло визнання державами, виходить таким чином, що сильну, самодостатню державу жодна з держав не бажала визнавати, а розкішно від поради та після нейтралізації могутності світ зміг розглядіти нову державу. На наш погляд, потенціал могутності України був втрачений

щойно отримавши. Діло звичайно вже зроблено, проте не можемо не зазначити, що нас світ визнав би нехай через місяць, два, три, рік не так швидко, як то хотілося, але ми утримали б в руках нашу силу, авторитет. За той час виробилося б якісне законодавство, стратегії всіх напрямків держполітики та звичайно ж використання, стримування та утримання ядерної зброї, адже така справа, за яку загинуло не одна тисяча людей, не повинна була здійснювати на поспіх, з розтратою всього успадкованого. Бодай більше, як показали події, починаючи з 2014 року українська верхівка, скорочуючи фінансування збройних сил на постійній оновленні призвела до винищення такого розділу держскладу як військова обороноздатність, тобто успадковане було розтрачене, нове скорочено.

Як зазначає Міністерство оборони за 2020 рік всі країни світу витратили на оборону 1917 мільярдів доларів. Про це йдеться у звіті Стокгольмського інституту миру (SIPRI). Це найбільша сума, витрачена на оборону з початку досліджень 1988 року. Минулого року глобальні витрати на оборону становили 2,2% світового ВВП або близько 249 доларів на душу населення. Україна піднялася з 41-го на 35-те місце за обсягом видатків. За даними SIPRI, у 2019 році Київ витратив 5,2 мільярда доларів на оборону та зростання, що порівняно з попереднім роком становив 9,3%. Але не варто заспокоюватися, а йти далі, не зупиняючись на досягнутому, адже світ навколо нас постійно змінюється. При цьому змінюється й українська армія. Але не тільки, останнім часом усі наші сусіди – Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова, Білорусь та Росія – активно озброюють та оновлюють свої армії. Їхні витрати на війська постійно зростають. На тлі такого активного переозброєння, і в першу чергу з боку Росії, обороноздатність України потребує постійного підвищення та оновлення. Як закликає Міноборони, «Ми завжди повинні бути готові до будь-яких агресивних дій будь-кого проти нашої держави, а для цього потрібно не тільки знати ворога в обличчя, а й вчитися в інших країн». Отже, можемо зазначити, враховуючи усе вище зазначене, що в цей здавалося мирний час, сфера збройних сил має бути стратегічною та першочерговою. Становище української армії на сьогодні значно краще, ніж станом на 2014 рік, зрушення є, але перебуваючи сьогодні на стику вторгнення, цього замало [11].

Відповідно до вітчизняного законодавства самостійність щодо регулювання зовнішньоекономічних відносин є засадою реалізації державного суверенітету. До видів зовнішньоекономічної діяльності, згідно з однойменним Законом відносять: експортування та імпортування товарів, робочої сили та капіталу; наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша співпраця з іноземними господарюючими суб'єктами; навчання та підготовка фахівців на комерційній основі; міжнародні операції та операції з цінними паперами у випадках, передбачених законодавством України; кредитно-розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та іноземними господарюючими суб'єктами; створення суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності банківських, кредитних та страхових установ за межами України; створення іноземними суб'єктами господарювання зазначених установ на території України у випадках, передбачених законодавством України [12]. А. Зінченко доцільно відзначає, що сучасний етап розвитку суспільства можна характеризувати високим ступенем інтернаціоналізації виробництва та глобалізацією світових відносин, де ключовим напрямком світової економіки є вивчення та аналіз зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Безпосередньо зовнішньоекономічну діяльність країни слід сприймати як ключовий напрямок розвитку багатьох сучасних держав, зокрема, як джерело товарів, інноваційне виробництво, у випадках неможливості їх виробництва всередині країни, а також доходи від експортно-імпортних операцій. Поряд з тим, зазначається, що для багатьох держав, де з певних причин відсутні виробничі процеси, зовнішньоекономічна діяльність є єдиним способом внутрішнього забезпечення необхідними товарами [13]. Варто зазначити, як пишуть М. Рахман, В. Євтушенко та Д. Рудас, постійна обмеженість ресурсів та постійний економічний розвиток більшості країн викликає все більшу потребу в обміні товарами та послугами, звідси й береться початок імпорту та експорту [14, с. 40].

Поряд з тим колектив авторів: М. Сагайдак, М. Теплюк, В. Руденко, О. Самко з вище згаданим А. Зінченком виділяють основні пункти проблематики зовнішньоекономічної діяльності в Україні – це залежність національних виробників від імпортних комплектуювань, оскільки вітчизняне виробництво обмежене відсутністю необхідних

ресурсів; експортний виторг повинен відшкодовувати імпорتنі витрати країни, саме цей коефіцієнт дозволяє збільшити валютний резерв, водночас у нашій країні імпортозаміщення не має постійності, що небезпечно для національної економіки. Так, даними авторами для покращення та стабілізації зовнішньоекономічної діяльності було запропоновано ряд рекомендацій:

1. Держава повинна підтримувати та розробляти програму стимулювання експорту та стримування зростання імпорту для збалансування зовнішньоторговельного балансу.

2. Забезпечення та створення конкурентного середовища для вітчизняних виробників.

3. Удосконалення контролю якості надходження сировини, зокрема напівфабрикатів для важливих галузей економіки.

4. Встановлення відповідних квот та/або регулювання обсягів імпорту.

5. Врегулювання ринку споживчого кредиту.

6. Створення системи страхування та підтримки експорту.

7. Заохочення участі вітчизняних виробників у зарубіжних виставках.

8. Посилення захисту інтересів наших виробників на зовнішніх ринках [15; 16].

Таким чином, як ми можемо бачити, що ситуація зовнішньоекономічного сектору України є не виключенням в списку питань денних, котрі мають бути переглянутими та переоціненими, окремої програми в українському законодавстві не існує, має місце лише «Стратегія зовнішньополітичної діяльності», яка зачіпає і зовнішньоекономічне покращення, в частині «економічна дипломатія». Так, пункт 207 передбачає мету представлення українських товарів (робіт, послуг) на ключових світових ринках, забезпечення захисту українських економічних інтересів буде досягнута, зокрема, шляхом сприяння українським експортерам у виході на зовнішні ринки та розширенні ділових зв'язків, зокрема, у державах Азії, Близького Сходу, Африки, Латинської Америки, забезпечення захисту їх прав та законних інтересів за кордоном. Це слугує однією з причин удосконалення наявних і запровадження нових механізмів взаємодії держава-бізнес та формат підтримування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності [17]. Тож можемо підмітити, що порівняно з Україною, невеличка країна європейського простору Угорщина досить систематично підійшла до розробки так званої

зовнішньоекономічної стратегії, розуміючи нерозривність зовнішньої політики із зовнішньою економікою. На наш погляд, основною прогалиною української сторони є у відсутності системного підходу, який має місце в Угорщині, адже на стежині покращення чи зміни одного напрямку йде похитування чи ж руйнація іншого. На протигагу вище вказаному, на наш погляд, згадана «Стратегія зовнішньополітичної діяльності», прийнята указом Президента чи не вперше за весь шлях незалежної України містить системність.

Говорячи про гуманітарну політику України, то на відміну від угорської, котра однозначно направлена на українських угорців та є сформованою й обгрунтованою, українська такою не вважається, починаючи ще з часів проголошення незалежності. О. Сінайком та його колегами розглянуто основні перепони на шляху модернізації даної сфери та виділення основного курсу України. По-перше, це незмінна інфраструктурна база з часів СРСР. Наявні на території України бібліотеки, клуби, установи мистецької освіти потребують нагального та негайного перегляду та переосмислення [18, с. 12-14]. Зокрема, на наш погляд, наявні бібліотеки необхідно вдосконалити електронною підтримкою по всій Україні, тобто людина сама обиратиме піти до бібліотеки чи ж знайти те ж саме вдома через мережу Інтернет, а саме через наявність електронного помічника в залежності від сфери цікавості, тобто створення онлайн зали читання. Зараз люди проживають усі події через Інтернет, будь-яке питання відшукується саме там, тому оснащення більшості бібліотек зручною електронною підтримкою буде кроком вперед назустріч технологіям, те ж саме стосується мистецької сфери, по всьому світу знаходяться поціновувачі мистецтва, серед українців є чимала кількість талановитих людей, про котрих знають лише їх родичі. Влаштування виставок потребує залучення немалих коштів, при цьому ділитися своїм талантом через Інтернет є досить зручним та менш витратним, особливо на старті для молодих митців. По-друге, це відсутність державного фінансування упродовж десяти років, як влучно пише вище згаданий автор, дане питання є поза межами правового поля, оскільки, окрім фінансів, не приділялася ще і юридична увага щодо використання коштів з бюджетної скрині. По-третє, відсутність мотивації та символічна оплата праці співробітників, водночас відсутність кар'єрного зростання, іншими словами жорстке

недооцінення кадрів, що стає наслідком переїзду за кордон або реалізацією себе в інших сферах. Тим самим, на наш погляд, відбувається винищення даного напрямку на державному рівні, адже культурний напрямок є доказом цивілізації та самобутності держави, а у випадку його занедбання падає і рівень української ідентичності. На додачу велику роль відіграє так званий «руській мір», який, як пише О. Сінайко, нікуди не відходив з теренів України, більше того відбувається нерозрізнення культурних ідентичностей, що є фундаментом кремлівської пропаганди [18, с. 17]. Ми вважаємо, що впевнене нав'язування чужоземних ідей автоматично видаляють національні, при чому воно настільки укоренилося, що є великою прогалиною керманічів України усіх часів, котрі не намагалися його вивести чи ж замінити власним, а навпаки – сприяли його розповсюдженню, під прикриттям дружніх міждержавних відносин. Гуманітарна політика України – є нічим іншим, як українською ідентичністю, тим за чим у світі можуть асоціювати українців. Вище згаданий автор зі своїми колегами зазначає, щодо наявності кризи ідентичності та необхідності нейтралізувати можливі загрози шляхом вироблення

цілеспрямованої державної програми та оновлення наявного Закону «Про культуру», зокрема оптимізуванням бюджетної підтримки культури органами місцевого самоврядування, тобто владою на місцях [18, с. 18, 24]. Не можемо не зазначити, що в Україні мають місце затвержені на законодавчому рівні премії та стипендії для юних талантів мистецтва та незначні, проте зрушення у сфері кінематографа, на наш погляд, все це має перспективу, але при стабільному та прозорому фінансуванні та з відкриттям нових проєктів. Тож, як вбачається у сфері гуманітарної політики, поряд з певними зрушенням є чимало питань, що потребують модернізації з державною підтримкою.

Висновки. Основною прогалиною української сторони у питанні зовнішніх функцій є відсутність системного підходу, який має місце в Угорщині, адже на стежині покращення чи зміни одного напрямку йде похитування, чи ж руйнація іншого. На противагу вище вказаному, на наш погляд «Стратегія зовнішньополітичної діяльності», прийнята указом Президента чи не вперше за весь шлях незалежної України містить системність.

Література:

1. Андрусенко О. Щодо поняття синкретичної зовнішньої функції сучасної держави. Другі юридичні читання. Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції. Київ. Національний педагогічний інститут імені Драгоманова, 2005. С. 43-46. (дата звернення 24.04.2022)
2. Конституція України (Основний Закон). Прийнята на позачерговій сьомій сесії Верховної Ради Української РСР дев'ятого скликання 20 квітня 1978 року. № 888-09. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/888-09#o466>. (дата звернення 24.04.2022)
3. Про внесення змін і доповнень до Конституції (Основного Закону) Української РСР (Закон України) від 17.09.1991 року. № 1554-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1554-12#Text>. (дата звернення 24.04.2022)
4. Про внесення змін і доповнень до Конституції (Основного Закону) Української РСР (Закон України) від 14.02.1992 року. № 2113-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2113-12#o15>. (дата звернення 24.04.2022)
5. Сінкевич О. Функції конституційного права як галузі права України. Монографія. Київ. Ліра-К., 2020. 462 с.
6. Комарова В. Реальне та уявне розширення предмета конституційного права, 2018. № 10. С.11-23.
7. Крусян А. Конституційні правовідносини у системі сучасного конституціоналізму в Україні. Юридичний вісник, 2007. № 1. С. 12-19.
8. Антонов В. Конституційно-правові засади національної безпеки України. Монографія. Національна академія наук України. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького, 2017. Київ. ТАЛКОМ. 576 с.
9. Конституція України (Основний Закон) від 28.06.1996 року. №30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення 24.04.2022)
10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»(Указ Президента України). № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>. (дата звернення 24.04.2022)
11. У рейтингу найсильніших військових держав світу Україна увійшла в топ-30 найсильніших армій світу» (Інформагентство АрміяInform). URL: [https://www.mil.gov.ua/ministry/zmi-pro-nas/2020/05/05/u-rejtingu-najsilnishih-vijskovih-derzhav-svitu-ukraina-uvijshla-v-top-30-najsilnishih-armij-svitu-\(informagentstvo-armiyainform\)/](https://www.mil.gov.ua/ministry/zmi-pro-nas/2020/05/05/u-rejtingu-najsilnishih-vijskovih-derzhav-svitu-ukraina-uvijshla-v-top-30-najsilnishih-armij-svitu-(informagentstvo-armiyainform)/). (дата звернення 24.04.2022)
12. Про зовнішньоекономічну діяльність (Закон України) від 16.04.1991. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>. (дата звернення 24.04.2022)
13. Зінченко А. Сучасні проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Збірник тез доповідей 2-ї Міжнародної науково-практичної конференції. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. Київ. С. 169-170.

14. Рахман М., Євтушенко В., Рудас Д. Зовнішньоекономічна діяльність України з країнами ЄС. *Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2020. Харків. С. 39-44.
15. Sahaidak, M., Tepluk, M., Zhurylo, V., Rudenko, N., & Samko, O. (2021). Integrative Viewpoint for Implementing Sustainable Management Agricultural Business Excellence. *TEM Journal*. Volume 10, Issue 1, Pages 303-309.
16. Зінченко А. Сучасні проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Збірник тез доповідей 2-ї Міжнародної науково-практичної конференції. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. Київ. С. 169-170.
17. Про рішення Ради національної безпеки та оборони України від 30 липня 2021 року «Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України» (Указ Президента України). № 448/2021. В редакції станом на 05.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#Text>. (дата звернення 24.04.2022)
18. Сінайко О. Гуманітарна політика в Україні: виклики та перспективи (Біла книга), 2021. Київ. НІСД. 136 с.

References:

1. Andrusenko O. (2005) «Regarding the concept of the syncretic external function of the modern state.» *Druhi yurydychni chytannia. Zbirnyk materialiv Vseukrainskoi naukovoї konferentsii* [Collection of materials of the All-Ukrainian scientific conference], Vseukrainska naukova konferentsiya. Drahomanov National Pedagogical Institute. Kyiv. Ukraine, pp. 43-46.
2. The Verchovna Rada of Ukraine (1978), Constitution of Ukraine (Basic Law). Adopted at the extraordinary seventh session of the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR of the ninth convocation on April 20, 1978. No. 888-09, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/888-09#o466>. (Accessed 24 April 2022)
3. The Verchovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine “On amendments and additions to the Constitution (Fundamental Law) of the Ukrainian SSR” dated September 17, 1991. No. 1554-XII, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1554-12#Text>. (Accessed 24 April 2022)
4. The Verchovna Rada of Ukraine (1992), The Law of Ukraine “On introducing changes and additions to the Constitution (Basic Law) of the Ukrainian SSR” dated February 14, 1992. No. 2113-XII, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2113-12#o15>. (Accessed 24 April 2022)
5. Sinkevych O. (2020), *Funktsii konstytutsiinoho prava yak haluzi prava Ukrainy* [Functions of constitutional law as a branch of Ukrainian law], Monohrafiia. Kyiv. Ukraine.
6. Komarova V. (2018) *Realne ta uivagne rozshyrennia predmeta konstytutsiinoho prava*, vol.10. pp.11-23.
7. Krusian A. (2007), Constitutional legal relations in the system of modern constitutionalism in Ukraine. *Yurydychnyi visnyk*, vol.1. pp. 12-19.
8. Antonov V. (2017), *Konstytutsiino-pravovi zasady natsionalnoi bezpeky Ukrainy* [Constitutional and legal principles of national security of Ukraine]. Monohrafiia. Natsionalna akademiia nauk Ukrainy. Instytut derzhavy i prava im. V.M. Korytskoho, Kyiv, Ukraine.
9. The Verchovna Rada of Ukraine (1996), The Constitution of Ukraine (Fundamental Law) dated June 28, 1996. No. 30, Art. 141, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. (Accessed 24 April 2022)
10. The official site of the National Security and Defense Council of Ukraine (2020), The Decree of the President of Ukraine “On the National Security Strategy of Ukraine” dated September 14, 2020 " No. 392/2020, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>. (Accessed 24 April 2022)
11. In the ranking of the world's strongest military states, Ukraine entered the top 30 of the world's strongest armies" (ArmiyaInform information agency), available at: [https://www.mil.gov.ua/ministry/zmi-pro-nas/2020/05/05/u-rejtingu-najsilnishih-vijskovih-derzhav-svitu-ukraina-uvijshla-v-top-30-najsilnishih-armij-svitu-\(informagentstvo-armiyainform\)/](https://www.mil.gov.ua/ministry/zmi-pro-nas/2020/05/05/u-rejtingu-najsilnishih-vijskovih-derzhav-svitu-ukraina-uvijshla-v-top-30-najsilnishih-armij-svitu-(informagentstvo-armiyainform)/). (Accessed 24 April 2022)
12. The Verchovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine “On foreign economic activity”, dated April 16, 1991. No. 959-XII, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>. (Accessed 24 April 2022)
13. Zinchenko A. (2021), «Modern problems and prospects for the development of foreign economic activity of domestic enterprises.», *Zbirnyk tez dopovidei 2-yi Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. KPI im. Ihoria Sikorskoho, Kyiv, Ukraine C. 169-170.
14. Rakhman M., Yevtushenko V., Rudas D. (2020), “Foreign economic activity of Ukraine with EU countries”, *Kharkivskiy natsionalnyi universytet imeni V.N. Karazina. Svitove hospodarstvo i mizhnarodni ekonomichni vidnosyny*. pp. 39-44.
15. Sahaidak, M., Tepluk, M., Zhurylo, V., Rudenko, N., & Samko, O. (2021). Integrative Viewpoint for Implementing Sustainable Management Agricultural Business Excellence. *TEM Journal*. Volume 10, Issue 1, Pages 303-309.
17. The official site of the National Security and Defense Council of Ukraine (2021), The Decree of the President of Ukraine On the Strategy of Foreign Policy of Ukraine” dated July 30, 2021 No. 448/2021, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/2021#Text>. (Accessed 24 April 2022)
18. Sinaiko O. (2021), *Humanitarna polityka v Ukraini: vyklyky ta perspektyvy (Bila knyha)* [Humanitarian Policy in Ukraine: Challenges and Prospects (White Paper)], Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2022